

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

CAO XUÂN HỢP

**HOÀN THIỆN TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN
TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2019

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

CAO XUÂN HỢP

**HOÀN THIỆN TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN
TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG**

Chuyên ngành : Kế toán

Mã số : 9.34.03.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: **1. PGS,TS. TRẦN VĂN HỢI**
2. TS. NGUYỄN TUẤN ANH

HÀ NỘI - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng và chưa từng công bố ở một công trình nghiên cứu khoa học nào.

Tác giả luận án

Cao Xuân Hợp

MỤC LỤC

Trang

Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các từ viết tắt	
Danh mục các bảng	
Danh mục các sơ đồ	
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: LÝ LUẬN VỀ TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TRONG CÁC DOANH NGHIỆP HOẠT ĐỘNG THEO MÔ HÌNH CÔNG TY MẸ - CÔNG TY CON	22
1.1. ĐẶC ĐIỂM VÀ MỐI QUAN HỆ GIỮA CÁC DOANH NGHIỆP HOẠT ĐỘNG THEO MÔ HÌNH CÔNG TY MẸ - CÔNG TY CON	22
1.2. CÁC QUAN ĐIỂM VỀ TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TRONG DOANH NGHIỆP	27
1.3. NHIỆM VỤ VÀ NGUYÊN TẮC TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TRONG DOANH NGHIỆP HOẠT ĐỘNG THEO MÔ HÌNH CÔNG TY MẸ - CÔNG TY CON	32
1.3.1. Nhiệm vụ tổ chức công tác kế toán	32
1.3.2. Nguyên tắc tổ chức công tác kế toán	34
1.4. NỘI DUNG TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TRONG DOANH NGHIỆP HOẠT ĐỘNG THEO MÔ HÌNH CÔNG TY MẸ - CÔNG TY CON	37
1.4.1. Tổ chức bộ máy kế toán	39
1.4.2. Tổ chức hệ thống chứng từ kế toán để thu nhận thông tin về các nghiệp vụ kinh tế, tài chính phát sinh	56
1.4.3. Tổ chức hệ thống tài khoản và sổ kế toán để hệ thống hoá và xử lý thông tin kế toán	61
1.4.4. Tổ chức lập, trình bày và phân tích Báo cáo tài chính và Báo kế toán quản trị để cung cấp thông tin kế toán cho các đối tượng sử dụng	67
1.4.5. Tổ chức kiểm tra kế toán	72
1.4.6. Tổ chức ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác kế toán	73
1.5. CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TRONG CÁC DOANH NGHIỆP HOẠT ĐỘNG THEO MÔ HÌNH CÔNG TY MẸ - CÔNG TY CON	75
Kết luận chương 1	81

Chương 2: THỰC TRẠNG TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	82
2.1. TỔNG QUAN VỀ TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	82
2.1.1. Quá trình hình thành và phát triển	82
2.1.2. Đặc điểm tổ chức sản xuất kinh doanh.....	84
2.2. THỰC TRẠNG TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	89
2.2.1. Thực trạng tổ chức bộ máy kế toán	89
2.2.2. Thực trạng tổ chức hệ thống chứng từ kế toán	96
2.2.3. Thực trạng tổ chức hệ thống tài khoản kế toán.....	102
2.2.4. Thực trạng tổ chức hình thức kế toán và hệ thống sổ kế toán.....	107
2.2.5. Thực trạng tổ chức lập, trình bày, phân tích, nộp và công khai báo cáo tài chính và lập, phân tích báo cáo kế toán quản trị	110
2.2.6. Thực trạng tổ chức kiểm tra kế toán	123
2.2.7. Thực trạng <i>tổ chức ứng dụng công nghệ thông tin trong kế toán</i>	125
2.3. ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	127
2.3.1. Ưu điểm.....	127
2.3.2. Hạn chế.....	129
2.3.3. Nguyên nhân hạn chế	135
2.4. TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN Ở MỘT SỐ TẬP ĐOÀN KINH TẾ VIỆT NAM HOẠT ĐỘNG THEO MÔ HÌNH CÔNG TY MẸ - CÔNG TY CON VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM CHO TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	136
2.4.1. Tổ chức bộ máy kế toán ở một số Tập đoàn kinh tế Việt Nam	137
2.4.2. Bài học kinh nghiệm về tổ chức công tác kế toán cho các doanh nghiệp thuộc Tổng công ty 319.....	140
Kết luận chương 2	142
Chương 3: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	143
3.1. ĐỊNH HƯỚNG VÀ TẦM NHÌN CỦA TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG.....	143
3.2. YÊU CẦU HOÀN THIỆN TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	145

3.2.1. Hoàn thiện tổ chức công tác kế toán tại Tổng công ty 319 Bộ quốc phòng phải phù hợp với đặc thù về quản lý kinh tế tài chính và tôn trọng pháp luật về kế toán.....	145
3.2.2. Hoàn thiện tổ chức công tác kế toán tại Tổng công ty 319 Bộ quốc phòng phải phù hợp với đặc điểm và yêu cầu quản lý của Tổng công ty.....	145
3.2.3. Hoàn thiện tổ chức công tác kế toán tại Tổng công ty 319 Bộ quốc phòng phải đảm bảo cung cấp đầy đủ, kịp thời và trung thực các thông tin kinh tế, tài chính phục vụ công tác quản lý kinh tế.....	146
3.2.4. Hoàn thiện tổ chức công tác kế toán tại Tổng công ty 319 Bộ quốc phòng phải đảm bảo tiết kiệm, hiệu quả và khả thi.....	147
3.3. NỘI DUNG GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TẠI TỔNG CÔNG TY 319 BỘ QUỐC PHÒNG	148
3.3.1. Hoàn thiện tổ chức bộ máy kế toán	148
3.3.2. Hoàn thiện tổ chức hệ thống chứng từ kế toán	153
3.3.3. Hoàn thiện tổ chức hệ thống tài khoản kế toán.....	154
3.3.4. Hoàn thiện tổ chức hệ thống sổ kế toán	161
3.3.5. Hoàn thiện tổ chức lập, phân tích, nộp và công khai báo cáo tài chính, lập và phân tích và báo cáo kế toán quản trị	164
3.3.6. Hoàn thiện tổ chức kiểm tra kế toán.....	180
3.3.7. Hoàn thiện tổ chức ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác kế toán	180
3.4. ĐIỀU KIỆN THỰC HIỆN CÁC GIẢI PHÁP.....	183
3.4.1. Về phía Nhà nước	184
3.4.2. Về các Hội nghề nghiệp	186
3.4.3. Về phía Tổng Công ty 319 Bộ Quốc phòng	187
Kết luận chương 3	188
KẾT LUẬN	189
DANH MỤC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ.....	191
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	192
PHỤ LỤC.....	196

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Từ viết đầy đủ
BCĐKT	Bảng cân đối kế toán
BCKQHĐKD	Báo cáo kết quả kinh doanh
BCKTQT	Báo cáo KTQT
BCLCTT	Báo cáo lưu chuyển tiền tệ
BCTC	Báo cáo Tài chính
BCTCHN	Báo cáo tài chính hợp nhất
BQP	Bộ Quốc phòng
CPSX	Chi phí sản xuất
CTCP	Công ty cổ phần
CTTNHHMTV	Công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên
DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
HĐKD	Hoạt động kinh doanh
HĐQT	Hội đồng quản trị
KTQT	Kế toán quản trị
KTTC	Kế toán tài chính
NCTT	Nhân công trực tiếp
NVLTT	Nguyên vật liệu trực tiếp
QLDN	Quản lý doanh nghiệp
SXC	Sản xuất chung
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TCT	Tổng công ty
TĐKT	Tập đoàn kinh tế
TSCĐ	Tài sản cố định

DANH MỤC CÁC BẢNG

Trang

Bảng 2.1: Một số chỉ tiêu chủ yếu năm 2017.....	87
Bảng 2.2: Tình hình biến động vốn chủ sở hữu tại Công ty cổ phần đầu tư và thương mại năm 2017.....	115
Bảng 2.3: Bảng sở hữu vốn của Tổng công ty và các cổ đông tại Công ty cổ phần đầu tư và thương mại 319 năm 2017	115
Bảng 3.1: Quy trình phân tích báo cáo kế toán quản trị.....	179

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Trang

Sơ đồ 1.1: Sơ đồ tổ chức bộ máy kế toán tập trung	42
Sơ đồ 1.2: Sơ đồ tổ chức bộ máy kế toán phân tán.....	47
Sơ đồ 1.3: Sơ đồ tổ chức bộ máy kế toán vừa tập trung vừa phân tán	49
Sơ đồ 1.4: Mô hình tổ chức bộ máy kế toán tại công ty mẹ	50
Sơ đồ 2.1: Mô hình tổ chức quản lý sản xuất kinh doanh của Tổng công ty	89
Sơ đồ 2.2: Sơ đồ tổ chức bộ máy kế toán Tổng công ty 319	90
Sơ đồ 2.3: Mô hình tổ chức bộ máy kế toán của các đơn vị thành viên hạch toán độc lập	94
Sơ đồ 3.1: Mô hình tổ chức bộ máy kế toán tại Tổng công ty 319 (kiến nghị).....	151

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu

Gần 20 năm qua, kể từ khi mô hình Tổng công ty được thành lập và phát triển theo mô hình công ty mẹ - công ty con, nền kinh tế nước ta đã có những chuyển biến tích cực. Đặc biệt là trong bối cảnh nhiều nền kinh tế trên thế giới suy thoái bởi ảnh hưởng của khủng hoảng tài chính thì kinh tế Việt Nam vẫn đứng vững và từng bước phát triển. Cùng với sự phát triển của nền kinh tế, kế toán Việt Nam không ngừng được đổi mới, góp phần nâng cao hiệu quả của công tác quản lý kinh tế tài chính thông qua công cụ hữu hiệu này. Hội nhập ngày càng sâu vào kinh tế thế giới, kế toán càng trở nên quan trọng trong việc cung cấp thông tin về kinh tế tài chính phục vụ cho công tác điều hành quá trình sản xuất kinh doanh của các doanh nghiệp. Khuyến khích, hỗ trợ phát triển doanh nghiệp là một trong những chủ trương lớn của Đảng và nhà nước để thực hiện chiến lược phát triển kinh tế, xã hội, thực hiện sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, đồng thời đảm bảo sự phát triển bền vững nền kinh tế trong điều kiện hội nhập và thực hiện cách mạng công nghiệp lần thứ 4.

Kế toán là công cụ quan trọng trong hệ thống công cụ quản lý của doanh nghiệp cần phải được tổ chức hợp lý và khoa học nhằm thu nhận, xử lý, phân tích và cung cấp thông tin về hoạt động sản xuất kinh doanh phục vụ quá trình điều hành hoạt động cho nhà quản lý trong doanh nghiệp cũng như các cơ quan quản lý nhà nước, các nhà đầu tư, nhà cung cấp...

Về lý luận tổ chức công tác kế toán trong các doanh nghiệp thuộc loại hình kinh doanh khác nhau, trong đó có các doanh nghiệp hoạt động theo mô hình công ty mẹ - công ty con đã được một số tác giả nghiên cứu và đạt được kết quả nhất định. Song, trong bối cảnh nền kinh tế nước ta ngày càng hội nhập sâu vào các nền kinh tế thế giới, hoạt động của các doanh nghiệp cũng ngày càng đa dạng, đòi hỏi kế toán phải cung cấp được những thông tin hữu ích, phù hợp với từng đối tượng sử dụng thông tin kế toán của doanh nghiệp với các mục đích khác nhau. Theo đó, việc hệ thống hóa và làm rõ thêm khái niệm, nguyên tắc và